

DE GROVE KORREL

SEPTEMBER 2005 · 47^e JAARGANG

263

Colofon

De Grove Korrel:

47^e jaargang, september 2005, nummer 263.

De Grove Korrel is een periodieke uitgave van Fotoclub Zwijndrecht - opgericht 7 september 1959 en koninklijk goedgekeurd 30 juni 1971 - en verschijnt in de maanden september, december, maart en mei.

Kopij voor een van deze nummers moet uiterlijk op 1 juli, 1 november, 1 februari en 1 april bij de redactie binnen zijn.

Oplage: 90 exemplaren

Samenstelling redactieteam: Wim Bierhaus, Rem Maters (eindredactie) en Ruud van Wezel.

Tekstbijdragen van: Frank Boots, John Lommen

Redactieadres: Rem Maters, Stevensweg 20, 3319 AK Dordrecht. Telefoon (078) 6165495

E-mail: rem_maters@hotmail.com

Secretariaat: Theo de Jong, Harseveld 19, 3334 GG Zwijndrecht. Telefoon (078) 6100526

E-mail: th.j.de.jong@12move.nl

Internet: www.fotoclubzwijndrecht.nl

Postbank: rekeningnummer 349456

Contributie 2004/2005: € 95,00 per persoon per jaar; elk volgend gezinslid en/of studerende jeugdleden € 50,00 per persoon per jaar.

Clubgebouw/Fotogalerie: Rotterdamseweg 126 (hoek Koninginneweg), 3332 AL Zwijndrecht.

Clubavonden: Elke maandagavond van september tot en met mei. Het clubgebouw is geopend vanaf 19.30 uur en de aanvangstijd is 20.00 uur.

De Fotogalerie is voor publiek geopend elke zaterdag van september tot en met mei van 11.00 tot 16.00 uur en de toegang is gratis.

Vormgeving: Wim Bierhaus

Scanwerk: Triografica, Den Haag

Digital printing: Creative Colors bv, Zoetermeer

Foto voorpagina: Martin Kleefkens

Amateur

'IJzersterk + steengoed' luidde de titel van een tentoonstelling de afgelopen zomer in het Nederlands fotomuseum. Misschien heeft u hem gezien. Ik moet bekennen dat ik voor een andere tentoonstelling het museum was binnengestapt, maar ik was blij verrast toen ik deze amateurfoto's van industriële bouwwerken zag. Zeker toen ik twee prachtige afdrucken van Ton Jacobs (Fotoclub Ridderkerk) erbij aantrof. Wat bleek het geval?

De Stichting Beeldende Amateurkunst (SBA) had amateurfotografen opgeroepen foto's in te leveren om deze expositie te maken. Nu is het natuurlijk niet toevallig dat het Nederlands fotomuseum aandacht besteedt aan de amateurfotografie. Het beschikt over het Hein Wertheimer-legaat onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat in het nieuwe museum op de Kop van Zuid (Las Palmas) 'zowel de professionele als de amateuristische beoefening van de fotografie tot zijn recht moet komen'.

Met dit laatste is het museum nu ook serieus bezig. Het heeft een rapport laten opstellen om een beeld te krijgen van de wereld van de amateurfotografie. Daarna heeft het op basis hiervan een Activiteitenplan Amateurfotografie samengesteld. Een samenvatting van het rapport en het activiteitenplan (met programma 2005-2006) kunt u via een link op www.fotoclubzwijndrecht.nl downloaden.

Wij waren tot nu toe al enorme bofkonten dat wij zo dicht onder de rook van ons eigen clubgebouw een belangrijk fotomuseum konden bezoeken. Binnenkort kunnen wij er ook terecht voor speciaal voor fotoamateurs georganiseerde rondleidingen, lezingen, debatten, excursies, cursussen en workshops. Bovendien wordt er in het komende najaar een startpagina voor amateurfotografen geopend met onder andere een online agenda.

Het worden drukke tijden!

Exposities... en wat er verder ter tafel kwam

Eén van de belangrijkste activiteiten van Fotoclub Zwijndrecht is de 'Fotogalerie'. Gedurende het verenigingsjaar van september tot en met mei hangt er iedere maand een nieuwe expositie aan de muren van ons clubgebouw. Iedereen lijkt dit maar gewoon te vinden. Maar is dit ook zo? Een gesprek met Joke Maarleveld.

- door Rem Maters

Joke, kun je in het kort vertellen wat er zoal te pas komt bij het inrichten van een tentoonstelling?

"Allereerst wordt er voor het begin van het seizoen een lijstje gemaakt met namen van mensen, waarvan we denken dat ze in aanmerking komen voor het hebben van een expositie. Drie maanden voor de expositie moet er een foto ingeleverd worden, eventueel een titel een kort stukje tekst. Dit in verband met de PR voor de tijdschriften. Voor de kranten moet dit een maand van te voren gebeuren, zodat Franz Heuser, die de PR doet, een interview kan regelen.

De eerste dag van de expositie is altijd de eerste zaterdag van de maand. De donderdag ervoor gaan we hangen. Dan zijn Bertien Kraamer, Kees van Meerten, Theo de Jong en ik aanwezig. Eerst moet dan de oude expositie ontmanteld worden: alles van de muren en de foto's uit de lijsten. De nieuwe foto's (circa dertig) moeten dan tegen de muur gezet worden en daarna gaan we kijken hoe we ze kunnen selecteren en groeperen om een zo mooi mogelijke expositie te maken.

Als dat gebeurd is, moet alles in de lijsten en op de millimeter nauwkeurig opgehangen worden. En als er speciale features zijn of iemand heeft een ludiek idee, dan kost dat extra tijd. Zodra we de titel definitief weten, wordt-ie, vaak samen met een toepasselijke tekst, op een groot vel uitgeplot en opgehangen op de wand naast de bar. En tot slot worden er ook nog affiches gemaakt."

Kun je iets zeggen over de komende expositie?

"Dat is de eerste expositie van het nieuwe jaar. We hebben heel wat moeten denken om iets nieuws te verzinnen. Uiteindelijk vonden we 'de eerste goed ontvangen foto' wel

een aardig idee. Daarmee kunnen we de oude en de nieuwere leden een foto vragen, zodat iedereen aan bod komt. We denken dat het een goed idee is, omdat de eerste foto van iedereen toch een beetje een 'drempel verlagende' expositie oplevert voor eventuele nieuwe leden. Op de open dag hangt deze expositie namelijk ook. Dat is de gedachte erachter."

Zijn er al plannen voor het verdere seizoen?

"Ja. In oktober zou Rob Kraay exposeren, maar hij heeft zich afgemeld. Hij vond dat hij niet genoeg werk voor een expositie had. We zitten dus met een probleem. In november gaat Kees Veth exposeren. In december is er een groepstentoonstelling met Willem den Breejen, Stef Engering en Aart van Loon. In januari René van Rijswijk. In februari foto's van een workshop (hetzij van *Anja de Jong* of van de *remakes*) en in maart Jan Huisman. En dan hebben we de maanden april en mei nog open staan.

Denk je dat het systeem met iedere maand een nieuwe expositie vol te houden is?

"Nee!"

Dat is duidelijk. Is er een alternatief?

"Mijn persoonlijke mening erover is dat de huidige gang van zaken, met iedere maand een andere expositie en iedere zaterdag een suppoost, teveel van iedereen vraagt in verhouding tot wat het daadwerkelijk oplevert. Neem alleen het gedoe met de suppoosten. Dat is toch elke keer weer een crime, al is het dit jaar redelijk goed gegaan. De bezoekers zijn altijd dezelfde mensen en af en toe komt er een voorbijganger. Je

REM MATERS

bereikt geen nieuwe groep mensen door iedere maand een andere expositie te hangen. Het enige wat je er misschien mee bereikt is naamsbekendheid voor de club omdat Jeroen Bootsman (bedankt Jeroen) zo vriendelijk is elke keer weer een aardig stuk in de krant te zetten. Hierdoor is onze naam in de regio wel bekend.

Maar waar ik aan denk is een goede expositie, één keer per jaar, op een zaterdag en zondag, waarvoor heel veel tamtam gemaakt wordt, waarbij je iedereen mobiliseert en waarbij iedereen in één keer komt. Dat zou wat mij betreft een betere optie zijn. Waar die grote expositie zou moeten komen, zou ik een-twee-drie niet weten. Gedurende de rest van het jaar kunnen de wanden in de club met nieuw werk gevuld worden. Wat ik wel jammer vind is dat je zo de soos-functie van de zaterdagmiddag gaat missen.

Kun je nog iets vertellen over je eigen fotografie?

"Ik zit een beetje op een dood spoor. Ik maak foto's. Sommige druk ik af. Ik laat ze een poosje liggen en als ik er weer naar kijk denk ik: "Geweest, gepasseerd station!" Ik wil iets bijzonders maken, dat aansluit op mijn vorige werk. Maar er komt niets. Ik heb geen inspiratie. Dat wil zeggen, ik heb wel een bepaald idee, maar het lukt me niet het uit te voeren. Het is voor mij moeilijk om in situaties mensen te fotograferen. Maar ik vind het wel leuk.

Tot slot, denk je er wel eens over om met een activiteit van de Fotobond meet te doen?

"Ik zou wel eens met een serie voor BMK willen meedoen. Dat klinkt misschien heel erg pretentiefus, en belachelijk misschien. Maar ik zou dat wel eens willen. Kijken of ik dat voor mekaar kan krijgen. Een serie van twintig foto's maken, die staat als een huis. Dat zou ik wel mooi vinden. En als ik ervoor gevraagd zou worden, deed ik ook mee aan Foto-nationaal!"

" Niet nemen, maar maken! "

Op de einde-seizoensavond van mei jongstleden besprak John Lommen de meer dan honderd ingeleverde foto's. Hij wist deze avond tot een succes te maken.

- door Ruud van Wezel

Het bestuur had John Lommen bereid gevonden om onze einde-seizoensavond te verzorgen. Op verzoek van John werden de foto's (je vijf beste die je het afgelopen seizoen op de bok hebt gehad) vooraf ingeleverd. Op de avond zelf bleken twee fotografen niet tot vijf te kunnen tellen en iemand zond foto's in die nog nooit op de bok hadden gestaan. Het leer-moment hiervan is dat onze vereniging of anarchistische trekjes vertoont of dat actief luisteren soms nog niet meevalt.

John begon zijn bespreking met de bescheiden mededeling dat het de eerste keer was dat hij zoiets deed en hij verzocht de zaal hem te helpen en hem in de pauze van tips te voorzien. Hij begon met: "Ik zeg alleen maar wat ik vind, niet dat het ook zo is". Daarna begon John met een gloedvol betoog over fotografie en ons werk van meer dan twee maal vijf kwartier. Hij benaderde de fotografen altijd positief, maar een oplettende toehoorder kon aan het einde ook duidelijke kritiek horen. In het kader van dit verslag is het natuurlijk ondoenlijk om meer dan honderd foto's van twintig makers te bespreken. Echter veel van de zinnige opmerkingen van John kunnen we ons allen ter harte nemen.

Om te beginnen viel het hem op dat binnen een serie van dezelfde maker er soms heel goede en heel slechte zaten. Met andere woorden we moeten secuurder kiezen wat we maken en inzenden. (Dit is ook een van de conclusies van ons eigen kwaliteitsoffensief overigens). Verder wees hij erop dat een abstractere foto het vaak wint van een meer concrete; ook vindt hij durf in fotografie belangrijk. "Probeer eens te komen tot een soort van surrealisme". Voor hem staat centraal de vraag wat nou de inbreng is geweest van de maker. "Je kunt foto's nemen of foto's maken. Bij nemen stond het gewoon al zo, echter bij maken doe jij het helemaal zelf. Ik let erop waar die fotograaf mee bezig is. Is het beeld spannend? Zit er een verhaal in de foto? En een compositie moet gedurfd zijn. Fotograferen is een combinatie van kijken en kiezen".

Bij sommige foto's vraagt John zich af waarom die nou eigenlijk genomen zijn, want veel makers kiezen te weinig,

terwijl anderen duidelijke keuzes gemaakt hebben. Ook weet hij bij diverse foto's niet of hij ze aantrekkelijk vindt of nu juist niet: "Ook in fotobladen zie je wel foto's die gewoon top zijn, maar ik weet dan eigenlijk niet waarom". Teruggebracht tot zijn essentie is fotografie vooral een kwestie van zien: "Het beeld moet me overtuigen; wat wil de maker me nou eigenlijk laten zien?".

John roept ons op om vrijer te worden, om meer te proberen. We moeten leren spelen met scherp/onscherp of een foto af en toe omdraaien of op z'n kop zetten. "Durf gewoon eens!". Het viel hem ook op dat er zo weinig naaktfotografie bij ons te bespeuren valt; hij vindt dat jammer en roept ons op om eens na te denken waarom dat nu eigenlijk zo is.

Resumerend kunnen we terugzien op een geslaagde bespreking. John had natuurlijk een voordeel boven onze eigen foto besprekavonden: de inzenders hadden hun vijf beste foto's van het afgelopen seizoen laten zien. Van een goede foto zeggen waarom hij goed is blijkt eenvoudiger dan van mindere foto's de maker ervan te overtuigen dat de opname rammelt. De bescheiden opstelling van John Lommen was bij de bespreking zijn grote kracht en onze foto's werden deskundig en enthousiast besproken. Hij wist de essentie uit onze fotografie te halen.

Frank Boots over zijn fotografie

- tekst Frank Boots/www.frankboots.nl

Het enige onderwerp dat ik serieus fotografeer is de mens. De fotografie is voor mij in essentie eigenlijk een ontmoeting tussen mensen: bij het fotograferen van de fotograaf met diegene die poseert, bij het bekijken van de foto het treffen tussen het beeld en de beschouwer. Alle ontmoetingen zijn belangrijk en hebben elk hun specifieke waarde, de fotografische ontmoetingen nemen daarbinnen hun eigen plaats in en ik zou ze niet willen en kunnen missen. Ik fotografeer mensen nooit ongemerkt, ik tracht mensen te vinden die mij boeien

en die voor mij willen poseren. Met hen probeer ik beelden te creëren; markante punten te versterken, verborgen zijden naar voren te halen en misschien wel nieuwe dingen te scheppen. Dit lukt mij minder goed met mannen zodat ik mij meestal beperk tot het fotograferen van vrouwen.

De klassieke fotografische techniek vind ik mooi en voor mijn fotografie heb ik hierbinnen voldoende mogelijkheden.

Bij het fotograferen in de (huiskamer-)studio besteed ik momenteel onder andere aandacht aan halftotalen en details. Een belangrijke invalshoek bij de portretfotografie is de

komende tijd de spanning tussen 'mooi en echt' en tussen 'geposeerd en natuurlijk'. Ik wil daarbij meer aandacht besteden aan specifieke vlakverdelingen (composities) en achtergronden. Ik wil ook meer gaan werken op locatie. Hierbij is te denken aan bijvoorbeeld een leeg huis of het eigen interieur van diegene die poseert.

Naast de portretfotografie gaat het accent bij mij steeds meer liggen op figuurstudies/naaktfotografie. Ik richt mij hierbij tot nu toe nog voornamelijk op de lijnen, vormen en structuren van het menselijk lichaam. Dit eventueel in samenhang/contrast met andere (natuurlijke) vormen en structuren. Met dit onderwerp wil ik mij intensiever bezig houden. Daarbij zal het accent waarschijnlijk verschuiven van de vorm en structuur naar de mens. De foto's zullen daardoor misschien wel wat directer/confronterender worden.

Foto's zijn gepubliceerd in binnen- en buitenlandse fototijdschriften en hebben gehangen op (inter)nationale exposities. Meestal fotografeer ik samen met mijn vrouw, Afra. Zij fotografeert ook, hoewel wat minder fanatiek dan ik.

- *Bondmeesterklasse (bmk);*
- *Maître Federation Internationale de l' Art Photographique (M-FIAP);*
- *Lid van de Fotogroep Zutphen;*
- *Lid van het Fotografencollectief de IJsselgroep;*
- *Lid van de Landelijke Gespreksgroep Portret en van de Landelijke Gespreksgroep Zwart/wit;*
- *Voorzitter van de Bond van Nederlandse Amateur Fotografen Vereniging (B.N.A.F.V.)*

FRANK BOOTS

De eerste keer

- door John Lommen

Maanden geleden ontving ik een mailtje van iemand van fotoclub Zwijndrecht of ik commentaar wilde geven op foto's van de leden bij het Jaaroverzicht. Ik heb erg positieve herinneringen aan deze club. Behalve de geïnteresseerde houding en reacties bij de lezing over mijn eigen foto's, was ik erg te spreken over de uitermate professionele aanpak en vriendelijke begeleiding bij het inrichten van mijn tentoonstelling. Dus dan zeg je meteen "ja" tegen zo'n verzoek.

Ik heb wel vaker gejureerd, maar bij de vraag wat dan nu precies mijn rol moest zijn, kreeg ik het volgende te lezen: "Het is geen jurering, maar meer een kritische beschouwing." En in een volgende mail na mijn vraag hoe kritisch ik moest zijn, kwam het antwoord: "Je zou 'kritische beschouwing' ook kunnen uitleggen als positief opbouwend commentaar. Wij (het bestuur) willen graag de visie van John Lommen over het gemaakte fotowerk horen. En dat mag best kritisch zijn. Vergeet niet dat de foto's al eerder zijn besproken door de leden van de fotoclub."

Ik mocht dus niet vergeten, dat ze al een keer besproken waren. Door wie dan wel, dacht ik. Dat kon ik me wel voorstellen. Regelmatig ontvang ik De Grove Korrel. Wat daarin opvalt, behalve het vaak uitstekende fotowerk, zijn de vele beschouwingen over fotografie of de commentaren op tentoongestelde werken. Dat zijn uitermate lezenswaardige stukjes waaruit blijkt dat de schrijvers weten waarover ze het hebben. Kortom: lui met verstand van fotografie.

En dan word je dus gevraagd iets te zeggen over foto's waarbij ik niet mag vergeten dat de foto's al een keer besproken zijn door waarschijnlijk dezelfde mensen die ook die stukjes schrijven. Zo langzamerhand krijg je het dan toch een beetje benauwd. Wat is dan nog mijn meerwaarde, vraag ik me oprecht af?

Ik besluit dan ook dat ik met klem zal vragen van tevoren de foto's al te kunnen bekijken. Zo kan ik me in ieder geval voorbereiden op wat ik daarna wil gaan zeggen. Gelukkig komen alle leden tegemoet aan mijn verzoek en kan ik vanaf kwart voor zeven aan de slag. Het is toch wel fijn als je daarna de foto's voor de tweede keer op de 'bok' ziet staan. De kans dat je bepaalde kwaliteiten over het hoofd ziet, is daardoor kleiner.

Ik had me voorgenomen om eerst iets over de vijf geselecteerde werken in zijn geheel te zeggen. Waar liggen de kwaliteiten van de maker, waar liggen zijn of haar accenten? Is er een algemeen thema of is het onderwerp nog niet uitgekristalliseerd? Ik besef elke keer terdege dat iedereen zijn uiterste best heeft gedaan om die foto's te maken en probeer dat ook te respecteren. Maar je best doen hoeft niet altijd te betekenen dat het resultaat ernaar is. Wel voor de maker zelf, maar niet voor mijn gevoel. Dus zeg ik bij een aantal foto's dat ze mij niet aanspreken en probeer ik ook uit te leggen waarom dat is. Een enkele keer probeer ik aan te geven in hoeverre het bestaande beeld door kadrering of het maken van keuzes (bijvoorbeeld niet alles in een foto willen vangen, maar meer kijken naar details in die foto) in mijn ogen verbeterd kan worden.

Wat ik in ieder geval geprobeerd heb, is de maker te bemoedigen en aan te geven op zijn of haar sterke punten verder te gaan. Want ik ben ervan overtuigd dat iemand alleen leert, en dus beter wordt, wanneer hij gestimuleerd en gemotiveerd wordt. De poten onder iemands stoel wegzagen is gemakkelijk maar werkt contraproductief. Wanneer ik iemand ontmoedig heb, is het duidelijk dat ik dus in mijn ogen gefaald heb. Ik hoop dat dat niet te vaak gebeurd is. In de pauze kreeg ik een paar bemoedigende reacties. Altijd fijn wanneer je positieve feedback krijgt, merk je dan.

De avond vloog om. Voordat ik het in de gaten had, was het elf uur.

Een mevrouw bij wie ik het vervelende gevoel had, dat ik té kritisch geweest was, en misschien niet bemoedigend genoeg, kwam me persoonlijk bedanken. Dat stelde me wat gerust.

Na afloop zei iemand: "Een vermoeiend avondje, hè?", waarop ik zei dat dat nogal meeviel. Totdat ik in de auto zat, op weg naar Berkel-Enschot. Toen merkte ik dat ik echt moe was. De eerste keer, het is me meegevallen. Een volgende club die me zou vragen, durf ik nu ook wel aan.

BERTIEN KRAAMER

MARTIN KLEEFKENS

MARTIN KLEEFKENS

THEO DE VliegH

Gemodificeerd

Op de cover van de Grove Korrel nummer 262 van mei jongstleden prijkt een foto van vijf gesluierde moslima's die een fraaie oriëntaalse gratie uitstralen.

- door Ruud van Wezel

Vijf gesluierde moslima's schrijden een gebouw binnen terwijl over hun hoofddoeken een fraai zonlicht strijkt. De foto lijkt genomen te zijn in een ver Arabisch land. Echter schijn kan bedriegen: de foto zou ook gewoon bij het binnentreden van een moskee in Rotterdam-Zuid gemaakt kunnen zijn. De foto, die een fraaie uitstraling heeft van gratie en licht, is genomen door Theo de Jong (en niet door Martin Kleefkens, zoals abusievelijk vermeld stond in het colofon). Het beeld wekt de schijn te zijn gemanipuleerd. Theo heeft kennelijk ook de doka verlaten en zich op *Photoshop* en beeldmanipulatie gestort. Maar het woord manipuleren heeft een negatieve klank las ik laatst. Althans in de beleving van de werkgroep die zich bezighoudt met het promoten van genetisch gemanipuleerd voedsel uit Amerika. "Wij manipuleren niet, wij modificeren slechts de genen van het materiaal", zo vinden zij. Modificeren klinkt leuker en veiliger; de weerstand ertegen is niet opgelost maar het probleem zelf is gemodificeerd. In de communicatie noem je zoiets een transformatie techniek.

Ik hoorde aan de bar iemand zeggen die naar de coverfoto keek: "Als de maker deze foto heeft gemanipuleerd dan heeft hij vast de rechter hoofddoek rood ingekleurd en de linker vrouw er extra ingemonteerd, terwijl hij ook de achtergrond kunstmatig zwart heeft gemaakt." Ik denk dat ik weet wat Theo vindt van modificeren: "Als je het niet kan zien, wat kan het je dan schelen?". Als je deze opvatting echter omdraait houdt dat dus automatisch in dat als je het wel ziet je je eraan gaat ergeren.

Tijdens de bespreking van deze foto vroeg iemand of het etalagepoppen waren of echte mensen. Volgens mij komt dat door de zwart gemodificeerde achtergrond waarmee ook de gezichten van de dames zijn verdwenen. Het zijn nu vijf anonieme, welhaast niet bestaande personen geworden, alleen hun omhulsel toont hun primaire uitstraling: wij zijn moslima's. Je registreert niet vijf dames, niet vijf wereldburgers of Rotterdamse vrouwen, maar moslima's. Het lijkt of hun eigen per-

soonlijkheid verdwijnt door hun uniforme dracht en dat ze uitstralen dat ze deel uitmaken van een groter geheel. Dit wordt volgens mij in de foto versterkt door het feit dat de gezichten niet meer zichtbaar zijn. Maar in breder verband is dit natuurlijk altijd het geval met uniforme dracht. Neem bijvoorbeeld de vroegere militaire dienstplicht: een uniform om je te leren dat je zelf niet meer belangrijk bent als individu maar dat je slechts deel uitmaakt van een groter geheel, waaraan je onderdanigheid moet betonen.

Zo zie je welke complexe gedachten iemand kan krijgen bij het bekijken van een foto waarin nog wat te raden valt. En dat modificeren? Dat doen fotografen toch al honderd jaar? Door gebruik te maken van verschillende belichtingen en lichtinvallen, door de wijze waarop je ontwikkelt, door het papiergebruik, filtergebruik, lenskeuze, door tegen te houden of doordrukken bij het vergroten en middels het maken van de juiste uitsnede de foto dusdanig te modificeren totdat zij hem zelf mooi vinden. En als al die ingrepen het beeld te sterk overheersten vond je vroeger een foto ook niet mooi. Ook bij het modificeren zorgt de hand van de meester voor subtiel gebruik en onmerkbare ingrepen. Helaas raken tegenwoordig veel fotografen verstrikt in het doolhof van hun *Photoshop* toverwinkel. Maar goede foto's wijzen ons het licht, waarvan Theo's prent een goed voorbeeld is.

Het kwaliteitsoffensief

In De Grove Korrel-260 van december 2004 heeft Wilco zijn persoonlijke visie op enkele aspecten van het 'kwaliteits-offensief' proberen weer te geven en hij spoorde iedereen aan om daar eens over na te denken en het op te schrijven. Het eerste zal bij velen nog wel op te brengen zijn geweest maar het laatste toch wat minder.

- door Wim Bierhaus

Toen afgelopen seizoen regelmatig het woord 'kwaliteitsoffensief' binnen de club te horen viel, moest ik op een gegeven moment denken aan de slogan die een bekend Nederlands bedrijf, gevestigd in Amsterdam, enkele jaren geleden gebruikte: 'Let's make things better'. Het 'kwaliteitsoffensief' van slimme Cor voor Philips. Ik zag het beeld voor me. Mannen in witte jassen die over een koffiezetapparaat gebogen zitten - om maar een product te noemen - en met 'brainstorming' bezig zijn. Hoe kunnen we het ding 'making more and more better' dan alle andere 999 pruttelaartjes die er al bestaan? En dan kan het gebeuren dat er over enige tijd bij de Media Markt een gloednieuw model op de planken staat dat nog geavanceerder is en er nog spannender uitziet.

Maar hoe doet een bestuur dat van een fotoamateurclub? Dat is niet makkelijk. Was het maar waar dat een fotoclub van iedere fotograferende amateur een betere fotograaf kan maken. Helaas, een amateurfotograaf is nu eenmaal geen 'koffiepruttelaar', maar een mens met bepaalde denkpatronen, eigenzinnige opvattingen, creatieve ideeën, vindrijkheid, maar ook met beperkingen. Het ligt dan ook helemaal aan de persoon zelf hoe hij omgaat met zijn 'kwaliteiten' en hoe hij 'beter' wordt. Een fotoclub is een ontmoetingsplaats 'voor fotografen door fotografen'. Een ieder moet hier zijn eigen voordelen zien te halen om zich te kunnen ontwikkelen tot een 'betere' fotograaf. Een goed programma biedt hiervoor voldoende aanknopingspunten.

Wil je je echt ontwikkelen dan moet je dit niet alleen maar binnen een club doen maar vooral daar buiten. Ga naar tentoonstellingen toe, lees boeken en lectuur over kunst. Maar wat nog belangrijker is ga aan het 'werk', durf te fotograferen, experimenteer, verleg je grenzen. Vergeet alle dogma's die je ooit gehoord of gelezen hebt. Een fotobeeld hoeft niet

(overal) scherp te zijn. Foto's gemaakt met een Pinhole-camera zijn daar een voorbeeld van (www.pinhole.nl). Een flitser en een filter zijn middelen om tot een bepaalde expressie te komen. Het foto zone-systeem is ook maar een manier. Wees niet bang als ze thuis en op de club je beelden niet meer begrijpen, maar doe één ding: laat ze je niet vertellen hoe jij moet gaan fotograferen en ga nooit voor dé club fotograferen om wat zij graag willen zien en mooi vinden. Jij moet de menigte verrassen met *jouw* beelden.

Het digitale tijdperk heeft veel veranderd, zo ook binnen de fotografie. Er zijn mogelijkheden bijgekomen om beelden te maken die vroeger ondenkbaar waren. Photoshop is een begrip. Een voorbeeld wil ik hier noemen van werk wat mij zeer aanspreekt, dat is het geënceneerde werk van Desiree Dolron waarvan begin dit jaar in het Fotomuseum in Den Haag een schitterende tentoonstelling te zien is geweest. Een ander voorbeeld prijkt op de cover van deze Korrel. Waar of niet? Waar het uiteindelijk omgaat is dat éne beeld. Op dat rechthoekige of vierkante stuk papier van een vierkante centimeter of een vierkante meter moet iets interessants te zien zijn en hoe het tot stand gekomen is doet niet ter zake. Dat vraag je je bij de schilder- of beeldhouwkunst ook niet af.

Om tot beter fotografie te komen moet je naar mijn mening op de eerste plaats goed nadenken voor dat je gaat fotograferen. Wat wil je vertellen? Wat wil je laten zien? Is het wel interessant genoeg? En op de tweede plaats vraag je je af: hoe leg ik het vast. Hoe wil ik het laten zien. Op welk formaat? In kleur of zwart-wit? Fotografie is een vorm van communiceren en elke tekortkoming in het beeld kan dit proces verstoren. Neem de tijd om een beeld vast te leggen en uit te werken, vooral als je nog niet zo bedreven ben met dit medium. Neem geen genoegen met middelmaat. Maak een beeld over als je twijfelt. Laat het werkstuk een tijdje staan.

Kijk er regelmatig naar en val je huisgenoot er mee lastig en daarna vraag je je nog een keer af of het beeld nog beantwoordt aan jouw ideeën toen je ermee bezig was. Zo ja? Stop hem dan in een grijze 'vullis'-zak of ribbelkoffer en neem hem mee naar de club en luister naar je 'vrienden' in de zaal of je daar dezelfde geluiden hoort 'mormelen' die jij wilt horen.

Fotografie is geen kunst maar kunst kan wel fotografie zijn. En ik denk dat dit hetgene is waar wij ons binnen de fotoclub eigenlijk mee bezig zouden moeten houden. Een technisch

goed gefotografeerd leuk kleurrijk plaatje (meestal in het buitenland) van een muur met een raam en een deur en een boom ervoor, in een mooie compositie, kan iedereen leren maken. Daarvoor bestaan genoeg boekjes en cursussen. Maar een visie, een bepaalde opvatting moet je ontwikkelen. Dat duurt lang én je moet tenslotte ook wel enig talent hebben. Dat laatste heeft jammer genoeg niet iedereen en daarom zullen er ook altijd gewone foto's op de bok blijven verschijnen. Een 'kwaliteitsoffensief' van een fotoclub kan daar helaas niets aan doen.

RENÉ VAN RIJSWIJK

Wat is er te zien?

Hieronder vindt u een selectie van enkele belangrijke komende en lopende foto-tentoonstellingen/evenementen. Graag verwijzen wij u ook naar de links op de website van onze fotoclub. (www.fotoclubzwijndrecht.nl)

Tijdens de clubavonden zal geregeld aandacht besteed worden aan de diverse manifestaties. Raadpleeg ook het mededelingenbord en affiches in de bar.

.....

Bredaphoto 2005

(17-09 t/m 23-10-2005)

Imperfecties zijn taboe. De norm is wit, jeugdig en atletisch. De onmogelijke schoonheid, het kunstmatige ideaal staart ons dag in dag uit in de ogen. Dikke mannen, schele vrouwen, scheve neuzen, rimpels en flaporen zijn uit het sprookje weggesneden. We vinden onszelf telkens opnieuw uit onder invloed van technologie.

'**Onwerkelijke Schoonheid**' is het thema van Breda Photo 2005 dat voor de tweede keer plaats zal vinden. Het thema wordt uitgewerkt in de grote tentoonstellingen in de Beyerd, Breda's Museum, NBKS en Lokaal '01. Daarnaast zijn er enkele tientallen kleinere exposities.

Net als bij de eerste editie van Breda Photo in 2003 staan de Breda Photo Fair (van vrijdag 23.09 t/m zondag 25.09 in de Grote Kerk van Breda met fotogaleries, kunstfotografen, uitgevers en gespecialiseerde antiquariaten met bijzondere collecties kunstfoto's en fotoboeken), het Amateurweekend (van vrijdag 30.09 t/m zondag 02.10) en het Jongerenproject weer op het programma.

Het programma van de Fotohal in het Breda's Museum bestaat uit kortlopende exposities, lezingen, workshops, performances, projecten met andere kunstdisciplines en ontmoetingen met fotografen en fotoliefhebbers. In de Fotohal is ook een fotoboekenwinkel, een fotowinkel en een café gevestigd. Verder is er een lounge met zitjes, grote cafétafels en een leestafel met fotoboeken en tijdschriften. Een prachtige ontmoetingsplaats om met fotografie bezig te zijn.

Voor actuele informatie over Breda Photo 2005 verwijzen wij naar de website: www.bredaphoto.nl

.....

Nederlands fotomuseum Rotterdam

(www.nederlandsfotomuseum.nl)

Hans Aarsman - 'De Aarsman Collectie'

(03-09 t/m 23-10-2005)

De 'Aarsman Collectie' bestaat uit eigenzinnige en onderhoudende fotobesprekingen van Aarsman, die wekelijks in de Kunstbijlage van de Volkskrant en op website www.photoq.nl staan. De tentoonstelling omvat een selectie van opmerkelijke beelden die Aarsman de afgelopen jaren heeft uitgeknijpt, gedownload of anderszins heeft verzameld.

Aarsman ziet op een foto altijd iets wat een ander niet ziet. Het zijn vaak de meest onopvallende details waarachter een hele andere wereld schuilgaat. Telkens weer word je verrast door hoe je ogen je hebben bedrogen. Of zoals hij zelf schrijft: "Er is niet één waarheid. Er zijn er minstens zeven."

Geert van Kesteren - 'Why Mister, Why?'

(17-09 t/m 20-11-2005)

Van Kesteren laat in *Why Mister, Why?* zien dat wij eigenlijk geen idee hebben wat er in Irak gebeurt. In de tentoonstelling worden meer dan levensgrote beelden en teksten van Van Kesteren geprojecteerd naast 'life feed' nieuwsberichten over de huidige situatie in Irak.

Paul Bogaers - 'Broedplaats Europoort v/h De Beer'

(29-10 t/m 4-12-2005)

Paul Bogaers in het kader van '*The Past in the Present*' op 30 oktober a.s. (een jaarlijks terugkerend programma van het fotomuseum waarmee een inhoudelijke discussie op gang wordt gebracht over de betekenis van historische fotografie) is deze Nederlandse fotograaf uitgenodigd om een project met de collectie te realiseren waarbij natuurfotografie centraal staat. Bogaers staat bekend om zijn humoristische spel met fictie en werkelijkheid.

Raymond Depardon

(26-11 t/m 05-02-2006)

In samenwerking met het Filmmuseum organiseert het Nederlands fotomuseum een overzicht van het werk van de Franse fotograaf, cineast en schrijver Raymond Depardon (1942). De tentoonstelling is bedoeld als introductie van het

werk van deze in Frankrijk zeer gerespecteerde en geprezen, maar in ons land nog nauwelijks bekende beeldmaker. Zijn werk draait om een interessante mengeling van nadenken over de betekenis van het beeld, politiek, autobiografie en het landschap.

Kunsthall Rotterdam

(www.kunsthall.nl)

'Het frietkot' - Architectuur voor de snelle trek

(nog te zien t/m 11.09.2005)

In de Kunsthal te Rotterdam is nog te zien een fotoserie over het fenomeen frietkot. Verschillende fotografen lieten zich inspireren door deze Europese vorm van snackcultuur en haar geïmproviseerde architectuur.

In meer dan vijftig foto's brengen zij een ode aan de kleurrijke constructies waar we vaak achteloos aan voorbij gaan.

FOTO © MARTIN KERS

Fotomuseum Den Haag

(www.fotomuseumdenhaag.nl)

Ruud van der Peijl - 'Rude/Portraits of State'

(27-08-2005 t/m 13-11-2005)

Ruud van der Peijl (Den Haag, 1960) debuteert als fotograaf in het Fotomuseum Den Haag met zijn installatie Portraits of State: staatsieportretten van bekende Nederlanders, aanstormend talent en mensen die de fotograaf na aan het hart liggen. De tentoonstelling gaat over kijken en bekeken worden, glamour en decadentie, mythe en masker, hemel en hel. Met een knipoog naar Oscar Wilde's The Portrait of Dorian Gray legt Ruud van der Peijl de harde werkelijkheid van de schoonste schijn bloot.

Willem van de Poll - 'Retrospectief'

(19-11-2005 t/m 05-02-2006)

In samenwerking met het Nationaal Archief en fotohistoricus Louis Zweers presenteert het Fotomuseum Den Haag een

groot overzicht van de relatief onbekende Nederlandse fotjournalist Willem van de Poll. Willem van de Poll (1895-1970) groeide op in een welgestelde familie in Amsterdam. Hij werd zelfstandig fotograaf. Na de bevrijding van Brabant en Limburg in het najaar van 1944 werd hij staffotograaf van prins Bernhard. Hij fotografeerde de prins tijdens zijn intocht in de Hollandse steden waar hij met groot enthousiasme werd onthaald. Ook fotografeerde hij de tochten met koningin Wilhelmina door het bevrijde Nederland.

Friso Keuris - 'Reportage Joegoslavië Tribunaal'

(03-12-2005 t/m 26-02-2006)

Zie www.frisokeuris.com

Noorderlicht 2005 (Groningen)

(04-09 t/m 09-10-2005)

De hoofdtentoonstelling van de twaalfde Noorderlicht fotomanifestatie 'Traces & Omens' is te zien in Der Aa-kerk in de stad Groningen. Daarnaast zijn er een drietal nevenexposities: 'Land van Belofte' in de Noorderlicht Fotogalerie, 'Tsunami' in de Academie Minerva en de 'Verborgene Terreinen' op het Landgoed Verhildersum te Leens.

Bovendien zijn er op ruim zeventig locaties in musea, galeries en gelegenheidspodia in de stad en provincie exposities te zien van bekende en onbekende fotografen.

Traces & Omens - een tentoonstelling over het kijken naar tijd én over de fotografie zelf.

In een betoverende presentatie proberen tweeënveertig fotografen uit achttien landen met stilstaande beelden de tijd weer in beweging te zetten in een poging de fotografie te bevrijden van het moment. Ze maken familieverslagen en sociale reportages. Fotograferen landschappen, interieurs en sporen van oorlog. Maken koele registraties of fantasievolle ensceneringen. Tonen het ontluiken van het lichaam en het verval van schoonheid. Ze laten ons zien wat we niet mogen vergeten en geven de split-second weer een verleden en een toekomst.

Uitgebreide en actuele informatie is te vinden op de website van Noorderlicht: www.noorderlicht.com

REM MATERS

Gehoord & gelezen

"Echt objectief jureren is een nagenoeg onmogelijke opdracht". (Peter Charpentier)

"Het onthullen van wat unaniem als fotogeniek ervaren wordt is geen kunst. Het onthullen van wat onvermoed toch fotogeniek is wel en dat is een bezigheid die in de voorhoede vervuld wordt". (Pieter van Leeuwen)

"Logica brengt je van A naar B, verbeelding brengt je overal". (Albert Einstein)

"Voor wie niet weet waar hij naar toe wil zijn alle wegen goed". (Confucius)

"Kunst is datgene wat je zelf niet kan". (Bram Moscovitch)

"Ik heb nooit anders gewild dan mensen te fotograferen zoals ze werkelijk zijn, want ik hou het meest van foto's die iets te vertellen hebben over de gefotografeerden, meer dan over de fotograaf". (Marie Ellen Mark)

"Iedereen ter wereld heeft het recht op twee minuten beroemdheid". (Andy Warhol)

"Een goed voorbereid man heeft de strijd al half gestreden". (Cervantes in Don Quichote)

"De verdienste van de camera is niet de macht die deze heeft om de fotograaf tot kunstenaar te maken, maar de impuls die deze hem geeft om alsmat te blijven kijken". (Brook Atkinson)

"Het leven kan alleen van achteren begrepen worden, maar het moet vooruit geleefd worden". (Soren Kierkegaard)

"De lakmoesproef van elke fotograaf was de technisch perfecte bariet afdruk met de lange toonschaal van subtiele grijzen, het broeierige zwart en het sprankelende wit" (Erwin Puts)

"Er is nog nooit iemand dood gegaan aan hard werken, maar waarom zou je het risico willen nemen?". (Ronald Reagan)

(Verzameld en opgeschreven door Ruud van Wezel)

Programma:

- 05.09 Spreker: Frank Boots (fotograaf)
12 Introductie fotoseizoen 2005/2006
19 'NIEUWERK'-1
26 Instructie- en workshopavond-1
03.10 Bezoek fotoclub: N.A.F.V.A., Amsterdam
10 'NIEUWERK'-2
17 Digitale beeldbewerking algemeen-1
24 'NIEUWERK'-3
31 Instructie- en workshopavond-2
07.11 Spreker: nog niet bekend
14 'NIEUWERK'-4
21 Retrospectief: Rudi Kleingeld
28 Instructie- en workshopavond-3
05.12 Sinterklaas (geen clubavond)
12 'NIEUWERK'-5
19 Praatavond
26 Tweede Kerstdag (geen clubavond)
02.01 'NIEUWERK'-6
09 Bespreking werk van nieuwe leden-1
16 Bezoek fotoclub: DAF, Dordrecht
23 'NIEUWERK'-7
30 Instructie- en workshopavond-4
06.02 Spreker: Bert Creighton (fotograaf)
13 'NIEUWERK'-8
20 Digitale beeldbewerking algemeen-2
27 Instructie- en workshopavond-5
06.03 'NIEUWERK'-9
13 Bezoek fotoclub: Fotografische Kring Iris, Antwerpen
20 'NIEUWERK'-10
27 Instructie- en workshopavond-6
03.04 Spreker: Toon Michiels (fotograaf)
10 'NIEUWERK'-11
17 Tweede Paasdag (geen clubavond)
24 Instructie- en workshopavond-7
01.05 Bezoek fotoclub: (nog niet bekend)
08 'NIEUWERK'-12
15 Bespreking werk van nieuwe leden-2
22 Jaarvergadering
29 Jaaroverzicht (de vijf beste foto's van dit seizoen)

* Deelname beperkt. Alleen mogelijk door vooraf in te schrijven.

"De fotografie is voor mij in essentie eigenlijk een ontmoeting tussen mensen". Wat Frank Boots hiermee bedoelt leest u in zijn tekstbijdrage en maakt hij (waarschijnlijk) duidelijk op de openingsavond van het 47^e seizoen.

Joke Maarleveld ziet de maandelijkse exposities niet meer zo zitten. Geldt dat ook voor haar eigen fotografie?

Het Nederlands fotomuseum heeft talrijke interessante initiatieven voor ons amateurs in petto.

"Niet nemen, maar maken" pikte Ruud van Wezel op uit de bespreking van ons 'beste' fotowerk aan het einde van het vorig seizoen.

John Lommen bekent dat het 'zijn eerste keer' was. Wim Bierhaus plaatst een kanttekening bij het 'kwaliteitsoffensief'. En natuurlijk veel al of niet gemo- dificeerd fotowerk.